

A Csömöri ősláp a legelő

A Csömöri-patak völgyében 27 ha kiterjedésű, 1977 óta megyei védettségű, jelenleg helyi jelentőségű természetvédelmi terület található. Természetföldrajzilag a Pesti-síkság, növényföldrajzilag a praematricum része. A terület két részből áll: a kisebbik egy ősláp – a Csömöri-tó, a nagyobbik része a Réti dűlő a Csömöi-patak völgyében.

Az őslápon több ritka, védett mohafaj élt, többek között tőzegmohák (*Sphagnum* sp.) más védett növények társaságában. Közöttük olyanok is voltak, amelyek Magyarországon csak egy-két helyről ismertek. 1987 telén tűz áldozata lett sok fa, cserje és értékes lágyszárú növény. Az elégett növények hamuja mintegy „megtrágyázta” a savanyú láptavat, ezzel elpusztított több érzékeny mohafajt. A szárazság mellett felgyorsította a tó benövényesedését (eutrofizáció). A regeneráció lassan folyik. Jelenleg a védett mocsári tőzegráfrány (*Thelypteris palustris*) növi be a tó nagy részét a keskeny- és széleslevelű gyékények (*Typha angustifolia* és *T. latifolia*) mellett.

A parton az öreg fűzfák alatt figyelhetjük meg a védett mocsári nőszőfüvet (*Epipactis palustris*), a csüngő virágzatú villás sást (*Carex pseudocyperus*), a terebélyes bugájú, rózsaszínű vízi hidórt (*Alisma plantago-aquatica*).

A tóból írták le először hazánkban az *Oedogonium inversum* Wittrok forma *subclusum* zöldmoszat fajt, és a *Didimella glacialis* mikrogombát, amely a mocsári sás levelén él.

A tó partján és a Réti dűlőn átfolyó patak partján gyönyörködhetünk a már ritkuló, védelmet érdemlő „gömbcsoportú” fűzláp társulásában és benne a zömök hamvas v. rekettye fűzben (*Salix cinerea*).

A tó és a patak partján, helyenként a réten is láthatók a fehér fűz (*Salix alba*) és a csöröge v. törékeny fűz (*S. fragilis*) alkotta fűzliget társulásai.

A patak mellett, a réten foltokban a nád (*Phragmites australis*) alkot nádas társulást, néhány helyen a szép közönséges erdeikákaival (*Scirpus sylvaticus*).

A réten a nádas szélében és a tó parti övében tűnik fel a zombéksásos társulásban hatalmas csomóival a zombék sás (*Carex elata*), és a magassásrét a magasra növő mocsári és parti sással (*Carex acutiformis* és *C. riparia*).

A védett rét első harmadában ritkuló társulásokat és fogyatkozó, értékes, de nem feltűnő szépségű növényeket kereshetünk. A sásláprétben a lápi sást (*Carex davalliana*), a szittyós láprétben a nagy szittyót (*Juncus subnodulosus*), a csátés láprét foltban a kormos csátét (*Schoenus nigricans*) lehetjük meg, ha jó szemünk és szerencsénk van.

A rét nagy részét a kékperjés száradó láprét foglalja el, amely nevét a színes bugájú kékperjéről (*Molinia hungarica*) kapta.

Ezek a társulások adnak védelmet sok szép, védett növénynek:

rostostövű sás (*Carex appropinquata*), fekete sás (*C. nigra*), hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*), mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*), széleslevelű gyapjúsás (*Eriophorum latifolium*), Jávorka-fényperje (*Koeleria javorkae*), mocsári kosbor (*Orchis laxiflora*), fehér májvirág (*Parnassia palustris*).

A lápréten kora tavasztól késő őszig mindig virágpompával találkozunk. Áprilisban a mocsári gólyahír (*Caltha palustris*) csillogó sárga virága virít. Májusban és júniusban leggazdagabb a színskála: a sárga réti boglárka (*Ranunculus acris*), a lilás rózsaszínű réti kakukkszegfű (*Lychnis flos-cuculi*), melynek nyílásakor hallatszik a kakukk hangja, a fehértől a rózsaszínen át a liláig a hússzínű ujjaskosbor, a fehér pamatos széleslevelű gyapjúsás, a feltűnő nagy, fehér ernyős erdei angyalgyökér (*Angelica sylvestris*), a halvány rózsaszínű mocsári nőszőfű, a rikító lila mocsári kosbor, és még sokan mások színesítik a rétet.

Augusztusban a fehér májvirág szerényen bújik meg a füvek és sások között.

A rostostövű sás pulikutya fejére emlékeztető nagy csomóival májustól a tél közepéig találkozhatunk a háuszegélyben és az öreg fűzfák alatt.

A pázsitfűvek között is találunk igen csinos virágzatúakat. A rezgópázsit (*Briza media*) lilás, a pelyhes selyemperje (*Holcus lanatus*) rózsaszínes, a kékperje liláskék bugáikkal tetszelegnek. A Jávorka-fényperje apró szőrű bugavirágzata fényesen csillog a napfényben. A nádas zöld egyhangúságát oldja a nagy fehér virágú, tölcséres felfutó sövényiszulák (*Calystegia spium*), a karcsú, lila fűzérű réti fűzény (*Lythrum salicaria*), a sárga közönséges lizinka (*Lysimachia vulgaris*), a fehér, rózsaszín vagy lila, tölcséres virágú, nagy szőrös levelű fekete nadálytő (*Symphytum officinale*).

Szeptemberben bontja gyönyörű, halvány lilás virágait az őszi kikerics (*Colchicum autumnale*), de zöld levélrózsáival, nagy toktermésével csak a következő év tavaszán találkozhatunk.

Késő ősszel, télen is szép a védett terület. A nád barnás bugái, a gyékények „buzogányai”, a füzek színes vesszői, az értő szemű sétálónak nem az elmúlásról, hanem a megújító tavaszról mesélnek.